

ANALÝZA HERNÍ ČINNOSTI QUARTERBACKA V JEDNOTLIVÝCH POKUSECH HRY V AMERICKÉM FOTBALU

ANALYSIS QUARTERBACK'S ACTIVITY IN PARTICULAR DOWNS IN AMERICAN FOOTBALL

P. Šmíd, V. Miler

Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy a sportu

ABSTRACT

The current study is focused on the brief characteristics of American football and the position of quarterback. The authors analyse quarterback's activity during the game in 20 matches in three various competitions in the Czech Republic and in the U.S.A. The obtained data give the possibility to evaluate the quarterback's actions in particular downs and also show specific differences between the Czech and the American leagues. The authors also explain the basic rules of this sport and provide overall preview into the position of quarterback. They present a potential profile of the successful quarterback, his personality features, physical dispositions and way of winner's thinking.

Keywords: american football; quarterback; down

SOUHRN

Příspěvek se zabývá základní charakteristikou amerického fotbalu a herní funkcí quarterbacka. Autoři zkoumají jeho herní aktivitu ve 20 sledovaných utkáních ve třech různých soutěžích - České lize amerického fotbalu, Národní fotbalové lize a National Collegiate Athletic Association. Získaná statistická data jsou využita k porovnání vztahu mezi četností házených přihrávek v jednotlivých pokusech hry v poměru k ostatním útočným akcím, k porovnání způsobu hry českých a amerických družstev. Autoři ze získaných údajů konstatují, že americká družstva více preferují herní systém s vyšší mírou četnosti házených přihrávek, což je podmíněno a dáno do souvislosti s lépe zvládnutými herními činnostmi jednotlivců, dokonale zpracovanou metodikou tréninku quarterbacka spolu s jeho výsadním postavením v hierarchii družstva. Součástí příspěvku je i základní charakteristika hry sledované herní funkce, popis profilu úspěšného quarterbacka a prezentace požadavků kladených na tuto herní funkci.

Klíčová slova: americký fotbal; quarterback; pokus hry

Úvod

Americký fotbal se v České republice poprvé objevil a byl prezentován v Praze na počátku 90. let 20. století, kdy došlo k exhibičnímu utkání dvou německých družstev. Své původní kořeny má v úpravě ragbyových pravidel, přičemž s touto úpravou (zejména se zrušením pravidla o přihrávání výhradně vzad ke směru hry) úzce souvisel i zrod nové herní funkce - quarterbacka (MURRAY, SCHECHTER, NEIL, 2011).

Herní funkce hráčů v americkém fotbalu souvisí s volbou formace pro zvolený herní systém, přičemž počet hráčů na danou herní funkci je proměnlivý. Hráči jsou v rámci družstva rozděleni do tří „subtýmů“ pro obranu, útok a speciální tým,

který je určen pro realizaci standardních situací jako je např. výkop, pokus o vstřelení branky ... V jednom družstvu může být pro utkání až 45 hráčů, přičemž jejich počet na hrací ploše je limitován na 11. Hráči jsou označeni čísly 1- 99, pro quarterbacka (dále QB) je určeno číselné rozpětí 1-19. QB je součástí útočného týmu (offense team), do kterého patří ještě tyto herní pozice (TÁBORSKÝ, 2004):

Running Back (dále RB) - též nazývaný halfback nebo tailback, spolu s QB a fullbackem se nacházejí několik yardů za ofenzivní formaci v prostoru nazývaném backfield.

Wide Receiver (dále WR) - se obvykle nachází na obou křídlech ofenzivního seskupení, je jedním

z nejrychlejších a nejvyšších hráčů útoku. Na hrací ploše se může v jeden moment nacházet až 5 WR, přičemž vše záleží na formaci a taktice, kterou jednotlivé týmy preferují. Nejdůležitějším úkolem WR je zachycení přihrávky od QB.

Full Back (FB) je jeden ze dvou RB, kteří jsou součástí útoku každého týmu. FB se spolu s half-backem (druhým RB) a QB nachází několik yardů za ofenzivní formaci.

Center (dále C) je nedílnou součástí útoku každého týmu. Nachází se uprostřed ofenzivní formace, kterou tvoří spolu s dvěma ofenzivními tackly, dvěma guardy a tight endem.

Guard (G) - guardi (levý a pravý) jsou součástí útoku každého týmu. Guardi tvoří spolu s C, dvěma ofenzivními tackly a tight endem ofenzivní formaci.

Offensive Tackle (OT) - součástí útoku všech fotbalových týmu jsou dva tacklové (left tackle a right tackle), kteří společně s dvěma G, jedním C a tight endem tvoří ofenzivní formaci. Ofenzivní tacklové se nacházejí na kraji ofenzivní lajny nebo mezi G a tight endem.

Tight End (TE) - je důležitou součástí útoku každého týmu, obvykle se nachází na jednom z křídel ofenzivní formace (vedle pravého nebo levého tackla). V NFL se nejčastěji používají formace s jedním nebo dvěma TE.

Podobně jsou specifikovány herní pozice pro obrannou činnost družstva (defense team) a pro speciální družstvo (special team).

QB je považován v americkém fotbalu za určitou kombinaci basketbalového rozehrávače a baseballového nadhazovače, po mentální stránce bývá přirovnáván k šachistovi a družstvo má k němu takový vztah, jako mají hráči ledního hokeje ke svému brankáři. Je osobností na hřišti, trenérem a hrát na pozici QB je v americkém fotbalu nejsložitější ale i nejprestižnější záležitostí. Má nejvyšší míru zodpovědnosti na hrací ploše, musí být psychicky i fyzicky vysoce odolný, neboť je cílem každého ze soupeřových obránců. Naučit se vnímat, pochopit a realizovat tuto herní funkci na nejvyšší úrovni je dlouhodobý, kontinuální a intenzivní proces, který zvládnou pouze vybraní jednotlivci. Míra mentální vyspělosti je tím, co odděluje QB od svých spoluhráčů, tím, co odděluje úspěšné a neúspěšné QB. Dle READA (2002) jsou kladeny na QB zejména tyto požadavky:

Fotbalový přehled - QB musí dobře rozumět hře přímo, tzn., když sám hraje, ale i v situaci, když stojí mimo hrací plochu. Rovněž musí dobře znát svou herní pozici a ovládat potřebné teoretické znalosti i praktické dovednosti.

Psychická odolnost - QB musí být schopný zvládnout tlak, který přináší samotná hra, ale i okolnosti, které se během zápasu mění a vyvíjejí.

Klid - QB musí na spoluhráče šířit klid a vytvářet klidnou atmosféru, i když je daná herní situace nepřehledná.

Sebevědomí - QB musí silně věřit v sám v sebe, znát svoji roli podpory a musí přirozeně cítit, že vše neočekávané může být vyřešeno.

Sebedisciplina - QB musí obětovat čas a energii na zlepšení svých osobních dovedností a sám musí umět rozeznat, co je potřeba zlepšit.

Kompetitivnost - QB musí sám od sebe mít maximální motivaci po vítězství v každé situaci.

Vůdcovství - QB musí být schopný motivovat a inspirovat ostatní kolem sebe, aby dosahovali svého maxima.

Poslední požadavek bývá často považován za nejpodstatnější, VANĚK, HOŠEK, RYCHTECKÝ, SLEPIČKA (1984) charakterizují vůdce jako člena skupiny, který nejvíce ovlivňuje její činnost, což platí o QB v maximální míře. QB má v americkém fotbalu maximální podporu trenéra, který mu musí plně důvěřovat, umět ho pochválit i v nepříznivých herních situacích, povzbuzovat k házení těžkých a složitých přihrávek v tréninkovém procesu, neboť pouze tak se vytvoří předpoklad jejich aplikace do vlastního utkání. QB musí myslet jako trenér, musí být přesvědčen o správnosti herního systému zvoleného trenérem družstva. Samozřejmostí jsou poté společné analýzy jednotlivých herních situací pomocí videa a akceptace nejoblíbenějších házecích akcí QB od trenéra družstva.

Dle BROWNINGA (2008) je potřeba u QB pracovat jak na psychické oblasti, tak využívat jeho povahových rysů. Na úspěšnou herní pozici QB nárokuje tyto taktické předpoklady a mentální charakteristiky:

Vždycky musí mít přehled o WR, který běží směrem ven ze hřiště.

Být přesvědčivý v klamných akcích.

Být připravený mixovat signály, které hlásí.

Myslet vždy jen na jednu akci, platí to u dobré i špatné akce.

Přijmout vždy to, co ti obrana soupeře nabízí.

Udržovat „mašinu“ stále v pohybu tím, že bude dosahovat stále prvního downu, žít pro další pokus.

Mít v povědomí všechny možné situace.

Muset vědět, kdy se nenechat obránci za žádnou cenu složit.

Být připraven sám od sebe studovat hru v čase navíc.

Bavit se každý den na tréninku, trénovat s přístupem, že se každý den lze zlepšit, všimnout si, kolik spoluhráčů ho bude v tomto přístupu následovat.

I když v praxi sportovních her neexistuje přesný návod (pouze doporučení), jak být uznávaným vůdcem skupiny, družstva, vysokou mírou předpokladu je umění být dobrým manažerem, umět zacházet s lidmi a informacemi. READ (2002) pro úspěšné zvládnutí funkce QB vymezil některé podstatné znaky:

Umění vnímat a zacházet s různými lidskými povahami, schopnost navádět ostatní.

Schopnost zvládat tlak různých vyskytnuvších se situací.

Ochota k sebeobětování pro dobro ostatních.

Morální vědomí, harmonie a optimismus.

Schopnost myslet pozitivně v negativním prostředí.

Tah na bránu ve věcech vyžadujících stanovení dílčích cílů.

Mistrovskou úroveň komunikačních schopností a touhu dále je zdokonalovat.

Touha jít vlastní cestou, ale motivovat k tomu i ostatní.

Znalost silných a slabých stránek sebe sama, systému a filozofie společného programu.

Dle bývalého profesionálního QB a v současnosti specialisty pro jejich herní přípravu KRUGERA (2009) je podstatou úspěchu absolutní soulad a podpora QB od všech členů družstva včetně trenéra. Ve svém Trenérském desateru zdůraznil zejména nutnost psychické stability QB, roli jeho vůdcovství v huddle (krátká taktická porada před každou akcí), motivaci QB k házení obtížných přihrávek a nutnost drilových cvičení zaměřených na techniku dolních končetin a všeobecný přehled po hřišti.

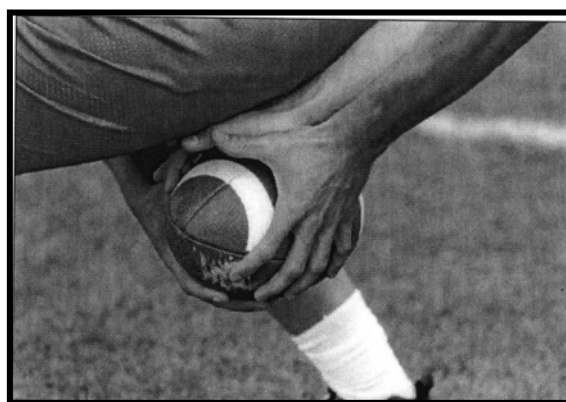
Fyzické vlastnosti QB

Z hlediska somatotypu jsou QB obtížně definovatelní, neboť obecnou domněnkou optima je vysoká, štíhlá postava, která principiálně zaručuje lepší přehled po hřišti. Tato výhoda se však částečně obrací v nevýhodu v samotné podstatě amerického fotbalu = staylow (zůstat nízko). Hráči nižších postav mají často výhodu v lepší pohybové koordinaci, jsou rychlejší a obratnější. Velmi podstatným faktorem je i úroveň silových schopností, silná horní polovina těla je důležitá nejen pro házení z místa a z běhu, ale hlavně i pro absorbování nárazů od soupeřovy obrany (tackle). Tělesná síla mnohdy rozhoduje, jestli při určité míře kontaktu dojde či nedojde ke zranění. Dalšími z klíčových faktorů pro vykonávání funkce kvalitního QB jsou úroveň periferního vidění a anticipace herního děje.

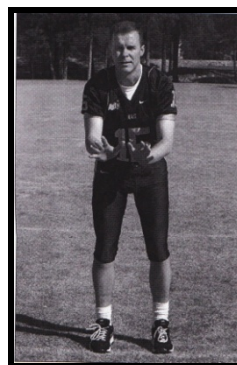
Spektrum QB činnosti je během hry značně široké. V útočné fázi hry se vyskytují dva hlavní způsoby postupu družstva napříč hřištěm. Záleží na skutečnosti, jestli se daný útok odehrává po zemi (v úvahu připadá běh = run, gól dosažený ze hry = field goal, odkop = pant - v případě čtvrtého pokusu jde o snahu získat vzdálenost pro svoje obranné družstvo = tyto možnosti jsme značili v tabulce 1, 2 souhrnně jako ostatní útočné akce). Druhou možností postupu je přihrávka vzduchem na delší vzdálenost = označeno v uvedených tabulkách jako házená přihrávka z důvodu odlišení podání míče RB na krátkou vzdálenost. Oba zmíněné způsoby útočné hry s sebou nesou množství technických činností, které QB provádí.

Středový hráč (centr) předává na začátku každého pokusu míč QB, přičemž příjem míče může být realizován jeho převzetím přímo z rukou centra (poté se jedná o tzv. snap). Druhou možností je postavení QB přibližně pět yardů za centrem a přijetí míče hozeného centrem zpětnou přihrávkou mezi jeho nohama (jedná se o shotgun).

Při správně provedeném snapu trefí míč zadní částí QB dlaně a je přirozeně sevřen prsty v pozici, ve které je pro QB velice jednoduché ho v rukou srovnat pro následnou házenou přihrávku nebo předávku RB. Okamžitě po obdržení míče si jej QB „stáhne“ k břichu a provádí s ním další pohyb podle typu akce, která se hraje. Takto chrání míč před ztrátou např. z důvodu úderu přes ruce. V zásadě platí, že čím těsněji je míč u těla hráče, tím jistější je jeho držení.

Obrázek 1. Správná technika provedení snapu
Figure 1. The correct technique in the snap execution

Obrázek 2. Postoj při shotgunu
Figure 2. The position of the shotgun

Pro správné zpracování míče při shotgunu je velice důležitá absolutní koncentrace na míč a technika jeho chycení. Jakmile jednou QB natáhne ruce směrem k C a dá mu tak najevo, že je připraven přijmout míč, jeho zrak nesmí od té chvíle uhnout od míče. Toto platí zejména v případě, že C vypustí míč o něco dříve, krivě, dolů či moc nahoru. Musí vidět, jak se míč pohybuje v rukou středového hráče, jak jeho ruce

opouští. Potom musí míč sledovat po celou dobu letu, dokud neví, že jej má pevně v rukou. QB by měl míč chytit do prstů a jemně ho zpracovat tak, aby ho mohl okamžitě srovnat k další činnosti, namísto chycení do dlaní. Až po jistém zpracování míče může QB zvednout oči a zjišťovat situaci na hřišti.

Následně QB volí způsob dalšího postupu v útočné fázi hry, buď předává míč RB, který s ním postupuje během vpřed anebo volí házenou přihrávku na nabíhajícího spoluhráče (WR). Oba zmíněné postupy mají své klady i zápory, při postupu s drženým míčem je nižší míra rizika jeho ztráty ale naopak pomalejší postup jednotlivými zónami hřiště, při házené přihrávce je vyšší míra rizika neúspěšnosti dle kritéria přesnosti či jejího zpracování spoluhráčem, naopak v kladném případě značí rychlý postup směrem k bodované zóně.

Každé družstvo má v útočné fázi hry čtyři pokusy (downy) pro posun o deset yardů (do následné zóny hrací plochy), pokud uspěje, má nové čtyři pokusy (downy) pro překonání dalších deseti yardů. Ideálním řešením v útočné fázi hry je tedy na co nejnížší počet pokusů překonání co nejdelší vzdálenosti. Nezvládne-li útočící družstvo na tyto čtyři pokusy postoupit o deset yardů, dochází ke změně role družstev. Ve výzkumné části práce jsme sledovali volbu QB a jeho řešení herní situace po zpracování míče od C.

Teoretická část příspěvku byla zpracována zejména překladem americké literatury neb zmíněná tematika nebyla dosud přeložena do českého jazyka. Při analýze zahraniční literatury včetně webových zdrojů s prezentací výzkumných šetření z amerického fotbalu jsme zjistili poměrně dost prací zaměřených na týmový herní výkon. Podrobnou analýzu herní činnosti QB v utkání jsme v žádném z uvedených zdrojů nenašli, což byl hlavní důvod pro výzkumnou část práce. Domníváme se, že hlavním důvodem této absence může být nutnost další analýzy herního děje u na sebe navazujících herních pozic ve zvoleném útočném systému hry, což by přineslo nutnost rozsáhlého sběru dat ve vztahu k vyššímu počtu hráčů ve družstvu.

Cíl

Cílem předložené studie je analýza herní činnosti quarterbacka v americkém fotbalu prostřednictvím komparace četnosti QB zvoleného postupu v útočné fázi hry. Konkrétně se jedná o poměr následného postupu ve hře pomocí uvolňování hráče s drženým míčem (běh), gólem ze hry či odkopem míče ve vztahu k házené přihrávce a jejímu následnému zpracování spoluhráčem.

Metodika

Výzkumný soubor tvořila družstva amerického fotbalu ve třech sledovaných soutěžích, 5 utkání jsme analyzovali z americké profesionální ligy

National Football League (dále NFL), pět utkání z americké univerzitní soutěže National Collegiate Athletic Association (dále NCAA) a deset utkání z České ligy amerického fotbalu (dále ČLAF) divize A. Všechna sledovaná utkání mužské kategorie byla odehrána v posledních ukončených sezonách jednotlivých soutěží, pro NFL a NCAA to byl ročník 2011/2012, pro ČLAF ročník 2011. Ve dvaceti sledovaných utkáních bylo odehráno celkem 2618 útočných akcí, z toho bylo hozeno 1123 přihrávek, útočných akcí ostatních typů bylo odehráno 1495.

Sběr dat ze sledovaných utkání probíhal průběžně od května 2011 do února 2012, prezentované údaje jsme získali metodou pozorování, především analýzou videozáznamů jednotlivých utkání, což se při práci ukázalo být nejspolehlivější metodou z důvodu možnosti zpětného přezkumu a detailního přehledu o různých herních situacích. Ke zkoumání utkání amerických soutěží byly použity videozáznamy dostupné na internetu, u českých utkání byly mimo přímé pozorování použity videozáznamy, které poskytla Česká asociace amerického fotbalu.

Získaná data byla zaznamenávána do formuláře, který byl vytvořen pro potřeby výzkumného šetření a do kterého byly pomocí čárkovací metody zapisovány typy útočných akcí napříč jednotlivými pokusy útočné hry. Výstupní data jsme vyhodnotili pomocí vybraných matematicko-statistických metod a u všech početních operací byla čísla zaokrouhlena na jednu desetinnou místo. Pro zjištění procentuálního množství házených přihrávek v prvním až čtvrtém pokusu v jednotlivých utkáních jsme použili následný vzorec:

$$MHP (\%) = \frac{CPVP}{CPPZ} / 100$$

MHP - množství házených přihrávek v procentech

CPVP - četnost přihrávek v pokusu (jednotlivé downy)

CPPZ - celkový počet přihrávek v utkání

K určení procentuálního rozdílu v celkovém poměru házených přihrávek ve vztahu k ostatním útočným akcím jsme vycházeli z následujícího vzorce:

$$CMHP (10) (\%) = \frac{CPP (10)}{\{CPA (10) / 100\}}$$

CMHP (10) - celkové množství házených přihrávek ze všech deseti utkání

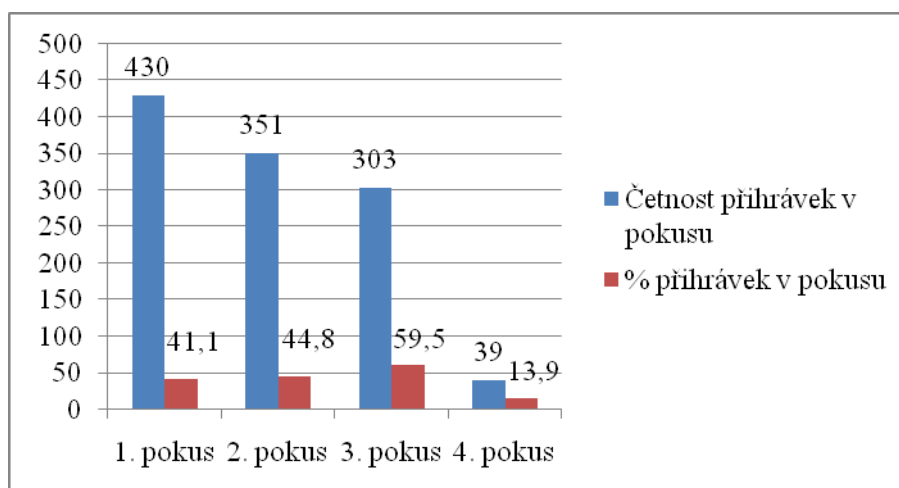
CPP - celkový počet přihrávek ze všech deseti utkání

CPA (10) - celkový počet akcí ze všech deseti utkání

Věcná významnost zjištěných % rozdílů v házených přihrávkách byla vyjádřena expertním posudkem trenérů amerického fotbalu (n=10).

Tabulka 1. Přehled typů akcí ze všech sledovaných utkání napříč jednotlivými pokusy
Table 1. Summary of all actions in various downs

Pokus	1.	2.	3.	4.	CELKEM
Počet přihrávek v pokusu	430	351	303	39	1123
Počet ostatních ÚA v pokusu	615	433	206	241	1495
Celkový počet útočných akcí v pokusu	1045	784	509	280	2618

Obrázek 3. Grafické znázornění rozvrstvení házených přihrávek v jednotlivých pokusech hry
Figure 3. Analyse passes in particular downs

Výsledky a diskuze

Z údajů v tabulce 1 plyne, že celková nejvyšší četnost útočných akcí byla zjištěna v prvním pokusu (1045), naopak nejnižší ve čtvrtém pokusu (280). Na základě získaných údajů lze konstatovat, že celkový počet akcí v jednotlivých pokusech vykazuje během utkání výrazně sestupnou tendenci. Domníváme se, že získaná data odpovídají hernímu ději v americkém fotbalu, neboť snahou družstva je použití co nejnižšího počtu pokusů k překonání co nejdelší vzdálenosti. V případě úspěšnosti družstva v 1. – 3. pokusu nebo v případě úspěšné obrany by

teoreticky nemuselo dojít ke čtvrtému pokusu ve hře. Jejich četnost může být limitována i celkově rozdílnou herní kvalitou obou hrajících družstev a z toho plynoucím skórem utkání.

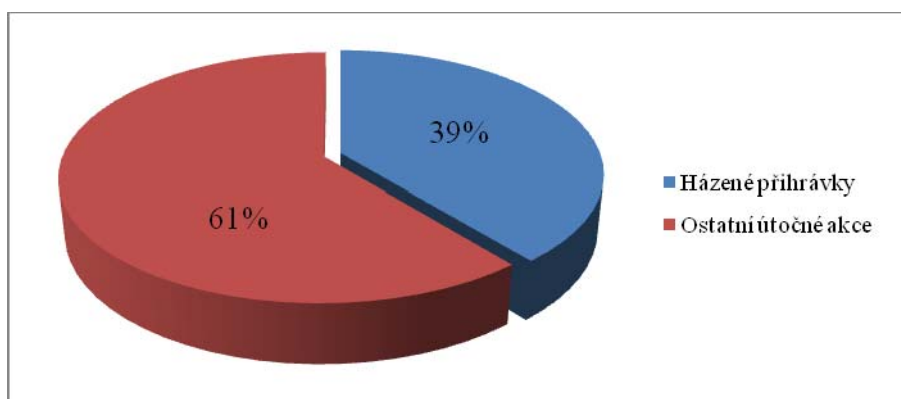
Z hlediska kritéria četnosti házených přihrávek v jednotlivých pokusech hry jsme zjistili jejich nejvyšší četnost v prvním pokusu, kdy jich bylo hozeno 430 a naopak nejméně házených přihrávek jsme

zjistili ve čtvrtém pokusu (39). Výsledné údaje jsou v souladu s celkovým klesajícím počtem útočných akcí v jednotlivých pokusech. Výrazný úbytek četnosti házených přihrávek ve čtvrtém pokusu je vysvětlen v textu pod obrázkem 3.

Z hlediska kritéria ostatních útočných akcí v jednotlivých pokusech hry jsme zjistili jejich nejvyšší četnost v prvním pokusu (615) a naopak nejnižší ve třetím pokusu (206). První údaj kvantitativně odpovídá celkovému nejvyššímu počtu útočných akcí v 1. pokusu. Ve čtvrtém pokusu hry dochází k nárůstu ostatních útočných akcí zejména v souvislosti s nárůstem četnosti odkopů ve hře. Jedná se o poslední pokus ve hře a útočící družstvo se zpravidla snaží vytvořit dobrou výchozí pozici pro své bránící družstvo. Nižší četnost ostatních útočných akcí ve 3. pokusu ve

Tabulka 2. Poměr házených akcí a ostatních útočných akcí v amerických soutěžích a v české soutěži
Table 2. Relation between passes and other offensive actions during the game

	Házené přihrávky	Ostatní útočné akce	Počet akcí celkem
ČLAF (10)	440	687	1127
NCAA (5)	294	438	732
NFL (5)	389	370	759

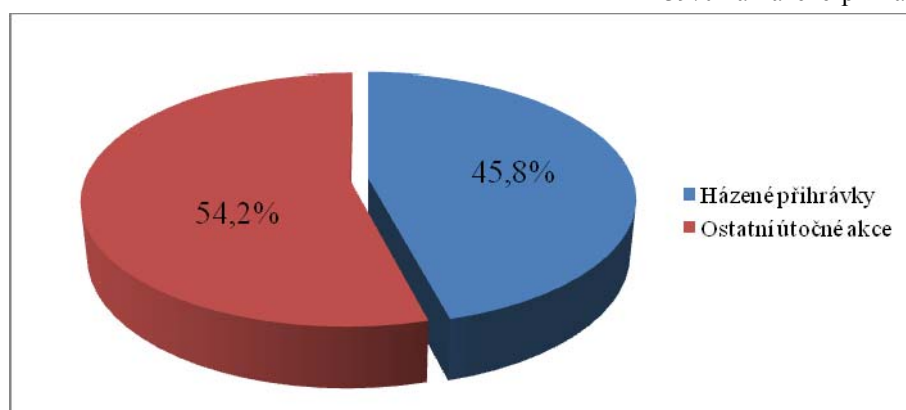

Obrázek 4. Grafické znázornění poměru útočných akcí v ČLAF

Figure 4. Mutual relation between offensive actions in ČLAF

srovnání s házenými přihrávkami si vysvětlujeme rozhodnutím QB více riskovat po předchozích dvou neúspěšných pokusech.

Z grafického znázornění rozvrstvení házených přihrávek v jednotlivých pokusech hry lze konstatovat, že ačkoli jsme u třetího pokusu zaznamenali až třetí nejvyšší celkovou absolutní četnost házených přihrávek (303), tak z celkového počtu akcí odehraných ve třetím pokusu připadá 59,5% z nich na házenou přihrávku, což je ze všech čtyř

Obrázek 5. Grafické znázornění poměru útočných akcí v NCAA, NFL

Figure 5. Mutual relation between offensive actions in NCAA, NFL

pokusů procentuálně nejvyšší hodnota. Třetí pokus je tak jediným, ve kterém procentuální četnost házených přihrávek převyšuje procentuální četnost ostatních útočných akcí. Údaj vysvětluje potenciálně hrozící ztrátou míče v následném posledním pokusu hry a volbou vyšší míry rizika ze strany QB. Procentuálně nejnižší hodnota házených přihrávek byla zjištěna ve čtvrtém pokusu (13,9 %). Údaj dokumentuje důležitost posledního pokusu ve hře a zároveň skutečnost, že v tomto pokusu už útočící družstvo často připravuje dobrou výchozí pozici svému bránicímu družstvu při následné ztrátě míče a výměně rolí obou družstev.

V tabulce 2 je prezentován absolutní poměr mezi typy akcí napříč sledovanými soutěžemi. V České lize amerického fotbalu bylo v deseti sledovaných utkáních zaznamenáno celkem 1127 útočných akcí, přičemž 440 akcí připadá na házené přihrávky a 687 náleží ostatním útočným akcím. V deseti utkáních amerických NFL a

NCAA jsme celkově zjistili 1491 útočných akcí v poměru 683 házených přihrávek a 808 ostatních útočných akcí. V tabulce jsme uvedli obě americké soutěže odděleně, při souhrnné statistice však s nimi pracujeme jako s jedním celkem. Čísla v závorkách znázorňují počet utkání v dané soutěži. Celkově vyšší počet útočných akcí v amerických soutěžích byl způsoben rozdílnou hrací dobou, v české ČLAF se utkání hraje 4 × 12 minut, zatímco v obou amerických soutěžích trvá každá čtvrtina 15 minut. Výsledný závěr je prezentován v % z důvodu kompatibility získaných údajů.

Z grafického vyjádření lze konstatovat, že v ČLAF připadá z celkového počtu útočných akcí 39% na házené přihrávky a 61% na ostatní útočné akce. V amerických soutěžích NCAA a NFL připadá z celkového počtu útočných akcí 45,8% na házené přihrávky a 54,2% na ostatní útočné akce. Z uvedených dat vyplývá, že v NCAA a NFL se v utkání vyskytuje o 6,8% více házených přihrávek nežli v ČLAF. Z hlediska věcné významnosti se shodli oslovení odborníci (n=10, trenéři amerického

fotbalu) v poměru 8:2, že výše uvedený rozdíl v házených přihrávkách lze vnímat jako kvalitativní faktor rozdílu hry QB v českém a americkém systému hry QB v americkém fotbalu. Házená přihrávka klade na QB vysoké nároky z hlediska přesnosti a pohybové koordinace, obsahuje vyšší míru rizika a je náročnější na součinnost ostatních hráčů ve srovnání s akcemi probíhajícími na zemi. Jejich četnost ale v neposlední řadě souvisí se zvoleným herním systémem daného družstva v útočné fázi hry. Domníváme se, že hlavním důvodem, proč QB v amerických soutěžích hází nejen častěji ale i ve složitějších herních situacích než v české lize je skutečnost, že v zámoří jsou hráči již od mládí vychovávaní a připravováni na specifickou herní funkci QB, jsou ochotni přijmout vyšší míru zodpovědnosti za výsledek družstva,

jsou vychováni jako osobnosti se schopností odolat stresu v utkání.

Přínosem pro rozvoj amerického fotbalu v ČR by bylo naplnění možnosti výchovy hráčů již od mládí (nejen QB) s pomocí školních sportovních klubů a zřízení mládežnické soutěže v bezkontaktní verzi amerického fotbalu, která by měla přímou návaznost na juniorské týmy amerického fotbalu v existujících klubech.

Závěr

Cílem příspěvku byla základní charakteristika klíčové herní pozice v americkém fotbalu - quarterbacka a analýza jeho herní činnosti. Výstupem teoretické části práce je překlad dosud nepublikovaných materiálů do českého jazyka, výstupem výzkumné části práce je zjištění celkového počtu útočných akcí v jednotlivých pokusech hry, vyjádření poměru házených přihrávek a ostatních útočných akcí v jednotlivých pokusech hry, kvalitativní srovnání činnosti QB ve sledovaných soutěžích. Vzhledem k minoritnímu postavení amerického fotbalu v České republice jsme nemohli získaná data komparovat s jinými publikovanými údaji, dané téma výzkumu jsme nenašli ani v zahraniční literatuře či ve webových zdrojích. Zabývali jsme se pouze útočnou fází hry resp. jednou herní funkcí, další výzkumné šetření předpokládáme zaměřit na analýzu obranné fáze hry.

Literatura

Austin, M. (2012). Disciplin is not dead - team building ideas that work. *Coach and Athletic Director.*, vol. 81, č. 9.
Austin, M. (2012). Playing to personnel's strengths proves. *Coach and Athletic Director.* vol. 81, č. 5.

Axman, S. (c2006). *Coaching quarterback passing mechanics*. 2nd ed. Champaign, IL: Coaches Choice.

Baugham, J. (2012). Sideline by a stinger. *Coach and Athletic Director.* vol. 81, č. 5.

Browning, E. (c2008). *Coaching quarterbacks: by the experts*. 2nd ed. Monterey, CA: Coaches Choice.

Gay, T. (c2004). *Football physics: the science of the game*. Emmaus, Pa.: Rodale.

Kruger, T. (c2009). *How to play american football*. 1. vyd., Champaign, IL: Human Kinetics.

Mannie, K. (2012). Understanding the 5 game - changers in strength and conditioning. *Coach and Athletic Director.* vol. 81, č. 9.

Mannie, K. (2012). Exploring neck - up response training. *Coach and Athletic Director.* vol. 81, č. 7.

Murray, J., (c2011). Schechter, G., Neil, L. *Guts and Glory: The Golden Age of American Football*. 1st ed. Columbus, OH: Taschen.

Read, D. (c2002). *Complete quarterbacking*. 1. vyd. Champaign, IL: Human Kinetics.

Táborský, F. (2004). *Sportovní hry: sporty známé i neznámé*. 1. vyd. Praha: Grada.

Vaněk, M., Hošek, V., Rychtecký, A., Slepíčka, P. Svoboda, B. (1984). *Psychologie sportu*. 1. vyd. Praha: SPN.

PhDr. Pavel Šmíd, Ph.D.
KTVS PdF Univerzita Hradec Králové
U pivovarské flošny 296
500 03 Hradec Králové
+420493331452
pavel.smid@uhk.cz